

SUMARNI INVENTAR

HR – DAZD – 498

SREDIŠNJE AGRONOMSKO DRUŠTVO ZADAR

1850. – 1872.

Izradila: Dubravka Kolić, viši arhivist

ZADAR, 2011.

SADRŽAJ

OPIS FONDA

1. IDENTIFIKACIJA	3
2. KONTEKST	3
3. SADRŽAJ I USTROJ	5
4. DOSTUPNOST	6
5. DODATNI IZVORI	6
6. PODRUČJE NAPOMENA	7
7. PODRUČJE KONTROLE OPISA	7
POPIS GRADIVA	8

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Identifikacijska oznaka	HR DAZD 498
1.2. Naslov	Središnje agronomsko društvo Zadar (Società agronomica centrale di Zara)
1.3. Vrijeme nastanka	1850. – 1872.
1.4. Razina opisa	Fond
1.5. Količina i nosač zapisa	10 knj., 6 kutija, 0,6 dm
1.6. Klasifikacija	I.1.3.

2. KONTEKST

2.1. Stvaratelj Središnje agronomsko društvo Zadar

2.2. Povijest

Središnje agronomsko društvo Zadar osnovano je 1850. godine sa ciljem da «promiče usavršavanje poljoprivrede kao nauke i umijeća te da potakne i druge oblike seoske ekonomije podižući obrazovanje i opće stanje poljoprivrednika» predstavljajući njihove prave interese». U projektu Statuta osnivači društva predvidjeli su svoje djelovanje na području cijelog Okruga Zadar uz pomoć podružnica koje bi se osnivale u drugim gradovima i mjestima. Društvo je, osim u Zadru bilo osnovano i u Splitu i Dubrovniku. Dubrovačko društvo pokrivalo je i teritorij Kotora. Društvo je bilo direktno podređeno nadzoru Ministarstva poljoprivrede, a nadziralo rad svojih podružnica. Dužnost članova Društva bila je detaljno se upoznati sa stanjem poljoprivrede na terenu da bi se mogla uvoditi potrebna poboljšanja, pratiti događaje i stručnu periodiku u Carstvu i izvan njega. Prijedlog Statuta predviđao je da bi Ministarstvo poljoprivrede dodijelilo poljoprivredni teren za nadzirani uzgoj i eksperimente, u prihvaćenom pak piše da zemljišta društva ovise o darovanjima članova i da se prihodom s tih zemljišta pokrivaju troškovi rada i funkcioniranja središnjih društava i podružnica. U Beču je čak od 1807. godine djelovalo C.K. Agronomsko društvo, ali on nekoj subordinaciji tog društva dalmatinskim agronomskim društvima u Statutu nema podataka.

Društvo je imalo počasne, aktivne, dopisne i praktične članove. Da bi bio aktivni član Društva bilo je potrebno biti ili rođeni Dalmatinac ili u Dalmaciji imati stalno boravište, imati potrebna znanja o poljoprivredi ili imati zemljišni posjed, imati sva građanska i politička prava, biti stariji od 20 godina i moralno se ponašati. U dopisne članove izabirani su ugledni agronomi iz zemlje i inozemstva, a u počasne članove mogli su biti izabrane ugledne i poštene osobe. Praktični članovi mogli su biti marljivi poljoprivrednici. Ministarstvo je također imenovalo jednog aktivnog člana Društva kao svog delegata koji se posebno bavio odnosima s Vladom. Svaki član mogao je predlagati nove članove koji su se birali glasovanjem. Društvo je imalo svog predsjednika, potpredsjednika i tajnika, a podružnice jednog upravitelja i pisara. Predsjednika Središnjice imenovati će Guverner (*Capopolitico della Provincia*). Statut Društva je predviđao mogućnost dijeljenja Društva na sekcije koje bi se bavile posebnim granama poljoprivrede koje su također mogle birati svog šefa. Društvo je održavalo redovne i izvanredne skupštine. U izvanrednim situacijama Društvo je moglo oformiti i sud. Predsjednik i tajnik, u centralnim društvima, a upravitelj u podružnicama održavaju dopisivanje s vlastima, s ostalim društvima, uredima i strankama. tajnici u središnjim društvima, a pisari u podružnicama vode zapisnike sa sjednica, vode računa o tekućim i odloženim spisima, matičnoj knjizi, registrima i obrascima. Upravitelji podružnica bili su obvezni slati prijepise zapisnika sa sjednica središnjem društvu. O prijedlozima donesenim na sjednicama podružnica na sjedećoj sjednici središnjeg društva izlagao je tajnik zapisničar. Zapisnike sjednica središnjih društava vodio je tajnik. Na završetku svake godine odražavala se izvanredna sjednica zapisnik koje se objavljivao u tisku, prijepis dostavljao Vladi i Ministarstvu poljoprivrede. Nije pronađen pouzdan podatak o prestanku rada Društva.

2.3. Povijest fonda

Gradivo fonda HR DAZD 348 Obitelj Borelli Galbiani – Spisi Vranskog otkupljeno je od Folka Borellija, sina Huberta 26. svibnja 1949. godine. Prijem je registriran u Knjizi primljenog gradiva pod brojem 13/1949. Među spisima Arhiva za 1949. godinu, u Tromjesečnom izvještaju (br. 368/49) stoji da je gradivo ovoga arhivskog fonda ubrzo nakon dolaska u Arhiv sradio upravitelj Arhiva dr. Stjepan Antoljak. Iako je postojanje fonda Središnjeg Agronomskog društva zabilježeno kao dio otkupljenog materijala profesor Antoljak nije smatrao da je gradivo potrebno zasebno iskazati i srediti najvjerojatnije vođen činjenicom da je Francesco Borelli bio prvi predsjednik

Društva. Godine 2010. donesena je odluka o izdvajanju gradiva ovog fonda iz fonda HR DAZD 348., te je gradivo iskazano kao poseban fond u klasifikacijskoj skupini I.1.3. Navedene promjene zabilježene su u popisu gradiva za fond HR DAZD 348.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržajna fizionomija fonda

Gradivo ovog fonda nastalo je u razdoblju 1850. – 1872. godine. Cjelovito su sačuvani i spisi i urudžbeni zapisnici za razdoblje 1850. do 1857. godine. Svi sačuvani urudžbeni zapisnici smješteni su u prvoj kutiji. Urudžbeni zapisnici nisu na tiskanom obrascu već su izrađeni u uredu, a sadrže sljedeće rubrike: rastući broj, datum primitka, broj i datum primljenog spisa), od koga je spis stigao, predmet, zaključak, datum otprave, bilješke. Uvidom u urudžbene zapisnike vidljivo je da se najveći dio dopisivanja odnosi na dopisivanje s uredima državne uprave: Vladom, Predsjedništvom vlade, Okružnim poglavarstvom, općinama i gradonačelnicima pojedinih mjesta. Dio dopisa odnosi se i na dopisivanje s pojedincima kao i na spise nastale u uredu: zapisnike, ugovore, odluke i slično. Sadržaj je usko vezan uz programsko usmjerenje društva odnosno uz poljoprivredu, državnu politiku prema poljoprivredi, lokalne probleme i događanja vezana uz poljoprivredu.

3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Iz fonda nije ništa izlučeno, a predviđeno je trajno čuvanje.

3.3. Plan sređivanja

Nakon izdvajanja iz fonda Borelli – Galbiani gradivo Središnjeg agronomskog društva je smješteno u šest kutija izrađenih u radionici Arhiva zbog specifičnog formata.

Gradivo je sređeno kronološki rastućim brojem na isti način na koji je upisivano u urudžbene zapisnike. U posljednjoj kutiji nalaze se dokumenti iz više godina za koje nisu sačuvani urudžbeni zapisnici i oni spisi koji nisu bili urudžbirani. Budući urudžbeni zapisnici i Knjiga primitaka u mekom uvezu radi boljeg čuvanja smješteni su u prvoj kutiji.

4. DOSTUPNOST

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo je dostupno sukladno pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilnika čitaonice Državnog arhiva u Zadru.

4.2. Uvjeti umnožavanja

Umnožavanje gradiva dozvoljeno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.3. Tvarne značajke

Papir. Dokumenti su djelomično oštećeni mehanički.

4.4. Jezik/Pismo

Talijanski, latinica

4.5. Obavijesna pomagala

Sumarni inventar

5. DODATNI IZVORI

5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika

Izvornik se nalazi u Državnom arhivu u Zadru.

5.2. Postojanje i čuvanje preslika

Preslike ne postoje. Gradivo nije mikrofilmirano.

5.3. Dopune

Nisu poznate dopune ovom gradivu.

5.4. Dopunski izvori

HR DAZD 88 Vlada/Namjesništvo za Dalmaciju

6. PODRUČJE NAPOMENA

6. 1. Napomena

Prilikom citiranja ovoga arhivskog fonda navodi se: naziv ustanove/kratice naziva ustanove, matični identifikacijski broj fonda, broj dokumenta i godina. Npr. HR DAZD 498, br. 40/ 1857.

7. PODRUČJE KONTROLE OPISA

7.1. Napomena arhivista

Opis sastavila: Dubravka Kolić

7. 2. Pravila i propisi

Inventar je izrađen po pravilima Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva ISAD (G).

7.3. Nadnevak izrade opisa

2011. godina

POPIS GRADIVA

Knjige:

1. Uručbeni zapisnik 1850. (br.1 – 121)
2. Uručbeni zapisnik 1851. (br.1 – 121)
3. Uručbeni zapisnik 1852. (br.1- 84)
4. Uručbeni zapisnik 1853. (br.1 – 89)
5. Uručbeni zapisnik 1854. (br.1 – 80)
6. Uručbeni zapisnik 1855. (br.1 – 200)
7. Uručbeni zapisnik 1856. (br.1- 140)
8. Uručbeni zapisnik 1857. (br.1-247)
9. Uručbeni zapisnik 1858. (br.1- 82), 1859. br.1- 20)
10. Knjiga primki 1850. – 1855.

Knjige su smještene u kutiji 1.

Spisi:

Broj kutije	Godina	Raspon spisa	
1	1850. 1851.	1 / 121 1 / 121	
2	1852. 1853.	1 / 84 1 / 89	
3	1854. 1855.	1 / 80 1 / 200	
4	1856. 1857.	1 / 140 1 / 40	
5	1857.	41 / 247	
6	1858. 1859. 1860. – 1872.	1 / 82 1/ 20	U ovoj kutiji smješteni su spisi koji nisu uvedeni u uručbeni zapisnik.